

ESG Ή ΝΕΜΕΣΙΣ;

Αρθρογράφος: Ζωή Οικονόμου
Μέλος Γραμματείας του ΣΕΑ

Η "Τραγωδία των Κοινών" (Tragedy of the Commons) είναι μια θεμελιώδης οικονομική θεωρία που εξηγεί πώς η ατομική επιδίωξη συμφέροντος μπορεί να οδηγήσει στη συλλογική ζημία, όταν πρόκειται για τη χρήση κοινών πόρων. Περιγράφηκε το 1968 από τον βιολόγο Garrett Hardin, αλλά βασίζεται σε ιδέες που είχαν διατυπωθεί ήδη από τον 19ο αιώνα. Η ουσία της θεωρίας είναι απλή: όταν πολλοί χρήστες έχουν ελεύθερη και απεριόριστη πρόσβαση σε έναν κοινόχρηστο πόρο - όπως ένα δάσος, μια λίμνη ή η ατμόσφαιρα - και ενεργούν με βάση το προσωπικό τους όφελος, τελικά ο πόρος υπερεκμεταλλεύεται και καταστρέφεται, σε βάρος όλων.

Στο πλαίσιο της σύγχρονης οικονομίας και των επιχειρηματικών πρακτικών, η θεωρία αυτή συνδέεται άρρηκτα με τις αρχές του ESG (Environmental, Social and Governance). Το ESG αποτελεί ένα πλαίσιο αξιολόγησης της βιωσιμότητας και της ηθικής των εταιρικών πρακτικών, με έμφαση στο περιβάλλον, την κοινωνία και τη διακυβέρνηση. Η βασική ιδέα πίσω από το ESG είναι ότι οι επιχειρήσεις δεν πρέπει να λειτουργούν αποκλειστικά με γνώμονα το βραχυπρόθεσμο κέρδος, αλλά να λαμβάνουν υπόψη τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των ενεργειών τους στον πλανήτη και στην κοινωνία.

Η "Τραγωδία των Κοινών" προσφέρει το θεωρητικό υπόβαθρο για την ανάγκη υιοθέτησης των αρχών ESG. Όταν, για παράδειγμα, μια εταιρεία εκμεταλλεύεται φυσικούς πόρους χωρίς να ενσωματώνει περιβαλλοντικά κριτήρια στις αποφάσεις της, μπορεί να επιβαρύνει το οικοσύστημα, συμβάλλοντας στη ρύπανση, την κλιματική αλλαγή ή την εξάντληση των αποθεμάτων. Η ίδια μπορεί να κερδίσει βραχυπρόθεσμα, αλλά μακροπρόθεσμα όλοι - και η ίδια - θα υποστούν το κόστος της καταστροφής του κοινού αγαθού.

Η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών κανόνων και κριτηρίων διακυβέρνησης σε στρατηγικές επιχειρήσεων λειτουργεί ως μηχανισμός πρόληψης της "τραγωδίας". Για παράδειγμα, οι εταιρείες που επενδύουν σε καθαρές τεχνολογίες, εφαρμόζουν διαφάνεια στη διαχείριση και συνεργάζονται με τις κοινότητες όπου δραστηριοποιούνται, συμβάλλουν όχι μόνο στη δική τους βιωσιμότητα αλλά και στην προστασία των κοινών αγαθών. Επιπλέον, επενδυτές και ρυθμιστικές αρχές στρέφονται όλο και περισσότερο προς εταιρείες που υιοθετούν ESG πρότυπα, αναγνωρίζοντας ότι αυτές είναι πιο ανθεκτικές σε περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς κινδύνους.

Η θεωρία των Κοινών, λοιπόν, δεν είναι απλώς ένα θεωρητικό σχήμα, αλλά μια πραγματικότητα που αποτυπώνεται στις παγκόσμιες κρίσεις του σήμερα, όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας, η έλλειψη νερού και ενέργειας. Οι λύσεις απαιτούν συλλογική δράση, θεσμική ρύθμιση και υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές. Δηλαδή ακριβώς ό,τι προωθεί το ESG.

Συμπερασματικά, η "Τραγωδία των Κοινών" είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος κόσμος. Το ESG αποτελεί το πρακτικό αντίδοτο σε αυτή την τραγωδία, ενσωματώνοντας οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις σε μια νέα, βιώσιμη μορφή καπιταλισμού.

Disclaimer: Ό,τι λέγεται στο παραπάνω άρθρο σκοπό έχει να ψυχαγωγήσει και επ' ουδενί δεν αποτελεί επενδυτική συμβουλή. Η αρθρογράφος δεν είναι πιστοποιημένη επενδυτική σύμβουλος, οπότε πριν βάλετε τα χρήματά σας σε οποιοδήποτε προτζεκτ ή σε οποιαδήποτε πλατφόρμα, κάνετε ενδελεχή έρευνα για την επίτευξη μιας σωστής οικονομικής απόφασης.

Πηγές:

- Barnett, L.D. (1982). Constitutional Law and "The Tragedy of the Commons". In: Population Policy and the U.S. Constitution. Kluwer · Nijhoff Studies in Human Issues. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-017-2718-1_4
- Denny, Danielle and Denny, Danielle, Agenda 2030 - Building Bridges: Global Environmental Governance Facing Tragedy of the Commons, Super Wicked Problems and Emotivism (September 21, 2017). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3058305> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3058305>
- Ostrom, E. (2008). Tragedy of the commons. The new palgrave dictionary of economics, 2, 1-4.